

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Saga. Nytaarsgave for 1812

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Saga. Nytaarsgave for 1812", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 51. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1811_171-txt-shoot-idm2321.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Attenhundrede og Syv.

Strandbakken ved Egeløkke.

- 1 **H**erlig, mangfoldige Syn,
Ud over speilklare Flade!
Thurø og Taasing og Fyn
Skuer jeg her fra mit Stade;
Bag mig den venlige Gaard,
Med sine Mure saa hvide,
Krandset af Skovene staar,
Lun under Bakkernes Side
Lys mod det bølgende Hav.
Mellem de Lande saa skønne
Flyder det rolige Vand,
Deilig sig Øerne grønne,
Løfte i blaalige Strand.
- 2 54 Træerne stande saa stille,
Fuglene tie saa kvær;
Dog monne Smaabølger trille,
Afbilde Tidernes Færd.
O, her er deiligt at være!
Det jeg saa mangen en Stund
Fandt hos de Bølger saa kære,
Her, som og hisset i Lund,
Rundt i de Enge og Skove,
Rundtom paa Høi og i Dal,
Her over trillende Vove,
Hist udi Høieløftssal.
Stille og rørlige Blommer
Voxe saa trindt og saa tæt,
Voxe i Vinter og Sommer
Rundt paa den liflige Plet.
Ak! men de Vise jo sige:
Giftig er Blommernes Duft,
Døden sig monne indsnige,
Svøbt i den krydrede Luft.
Ak! ei de Vise allene,
Dette mon sige og mene;
Jeg er en Daare, og maa
Dog med de Vise tilstaa:
Giftig er Blommernes Duft,
Død er i krydrede Luft.
- 3 55 Alt udi tredie Sommer
Vandrer jeg sorgfuld paa Ø,
Mellem de liflige Blommer
Lærde mit Hjerte at dø;
Sært, at endnu mig for Øie
Solen nedglider i Hav,
At den ei hist fra det Høie
Straalende seer paa min Grav!
- 4 Dog, du, som bygger deroppe
Høit over Stjernernes Toppe,
Dig være Ære og Pris!
Tak for du saared mit Hjerte!

Tak for du sendte mig Smerte!
Tak! thi du gjorde mig viis.
Tykt udi Slør var indhyllet
For mig din hellige Bog,
Og af Sirener fortryllet
Drømde jeg Daare mig klog.
Dumt og forblindet mit Øie,
Saae ikke Glimt fra det Høie
Lyse i Skjaldenes Kvad,
Vittighed, Klogskab og Kulde
Tykdes mig Venner saa hulde,
Med dem jeg vandred saa glad.
56Klogskaben kaldte jeg Dyder,
Kulden jeg nævnede Ro,
Spotted med Savn som med Lyder,
Sorg jeg, som Svaghed belo.
Tungen jeg voved at røre
Kæk i det hellige Hus,
Kildred det kløende Øre,
Saaede Avner i Grus.

- 5 Naadig lod Gud sig forbarme
Over mig usle og arme,
Han mig det lærde ved Smerte,
At jeg dog havde et Hjerte,
At jeg til Klogskab og Vid
Satte som Daare min Lid.
Aanden oplukked sit Øie,
Saae sig paa Afgrundens Kant,
Stirred saa fast og saa nøie
Rundt om en Frelsen, og fandt,
Fandt, hvor det faldt:
Gud overalt;
Fandt ham i Digterens Sang,
Fandt ham i Vismandens Ord,
Fandt ham i Myther fra Nord,
Fandt ham i Tidernes Gang;
Synligst og vissest den dog
57Fandt ham i Bøgernes Bog.
Stedse den sukker og trænges,
Og med al Skabningen længes
Efter den herlige Stund,
Da sine Døttre og Sønner
Herren med Frihed belønner,
Da vi med Hjerte og Mund
Sjunge: o Fader! du Kære!
Evig hos dig vil vi være!
Saa monne sukke i Baand,
Saa monne længes min Aand,
Nu den dog mægter at kæmpe,
Sorgen i Sind at neddæmpe,
Bære de jordiske Savn.

- 6 Mægter – ak ja, naar jeg kunde
Slide de Baand, som mig bunde,
Stande, som her udi Kveld
Ene med Gud og mig selv!
Ak, men jeg stædes i Vaande,
Naar ei den susende Vind
Køler den kaaglende Aande,
Før den omvifter min Kind.
Da er der Fare paa Færde,
Men jeg vil Barmen omgærde
Dybt udi Norden med lis,
58Kæk vil jeg røre min Tunge
Og mellem Fjelde udsjunge

Asers og Kæmpernes Priis!

- 7 Solen er gangen til Hvile,
Stjernerne lyse paa Ø,
Nu vil jeg gaa, jeg vil ile
Rask over Land, over Sø.
Hisset fra Østen
Hører jeg Røsten:
Faderen kalder sin Søn.
Hviskende Stemme
Kan jeg fornemme:
Moderen kalder i Løn.
- 8 Du Have! du nyfødte Spæde!
Du strækker med barnlige Glæde,
Som Arme de Blomster mod mig,
Saa tit ved dit Kys jeg har smilet,
Saa tit i din Favn jeg har hvilet,
Og dog – dog forlader jeg dig!
Men græd ikke, Barn, thi jeg lover,
At komme igen, før du sover,
Og sige dig kærlig Godnat!

59

Maribo.

- 1 Hist med brede Aftenskygge
Fruens kære Bolig staar,
Der i Fred de Døde bygge
Paa den stille Kirkegaard.
Mangen En, som nu sig dølger,
Indelukt i snevre Rum,
Blev, som jeg, paa Verdens Bølger
Underligen tumlet om.
Tit jeg intet Bedre vidste
Himlens Gud at bede om,
End for Legemet en Kiste,
Og for Sjælen naadig Dom;
Lettere jeg blev om Hjerte
Under Dagens raske Færd;
Dog forfulgde mig min Smerte
Og igen den staar mig nær.
Hen til Kirken vil jeg ile,
Gaarden er en hellig Plet,
O, hvor sødt det er at hvile
Op til Herrens Huus saa tæt!
Mellem sjunkne Grave hæver
Taarnet sig med høien Top,
Og med Taarnet Tanken stræber
Mod Guds høie Himmel op.
- 2 60Daarer! I, som bygge Grave
Trindt i Mark, i Lund og Have
Til de trætte, døde Been,
Har I da slet ingen Længsel
Efter slig en Bautasteen?
Eders nøgne Støtter tale
Kun om Støvet i sin Dvale,
Kirketaarne kraftig mæle
Om udødelige Sjæle.
Støtten mæler bange Ord:
Han sig hviler nu herunder.

Taarnet siger: han opfoer,
Kun hans Støv i Jorden blunder.

3 Ak, jeg veed det, naar med kunstig Haand
Lyse, smukke, pyntelige Grave
I opreise rundt i Mark og Have
Huus I bygge da til eders *Aand*:
Eders Sjæle i de døde Kroppe
Bygge vil i Graven, som paa Jord,
De har intet Fædreland deroppe,
Ingen Tro paa Herren, som opfoer
Sine Brødre Huset at berede,
Som i Haab de stunde til hernede.
Derfor stræbe I med saadan Flid,
Som Ægypterne i gammel Tid,
61At forgylde eders Ormehytte.
Noget vidner i jert arme Sind,
At hvis Sjælen nødes til at flytte,
Ganger hist den ei til Gammen ind.

4 Men, hvorledes? hvor er det jeg staaer?
Er ved Kirken ingen Kirkegaard?
Gaaseflok! imens du er i Live,
Dine Fjedre Tiderne beskrive
Stærkere og mere sanddru, end
Naar enhver af dem er blevet Pen:
Kirkegaarden først maa ligge øde,
Førend du kan sjunge over Døde,
Kirken selv maa med sit Alter rave,
Førend Gaarden med de Kristnes Grave
Vorder Fællend for en Gaaseflok.
Rave? ja, du Stiftets Hovedkirke,
Ret og fuldt afbilder Tidens Færd;
Thi dit Fald du tykkes vis og nær.
Hisset staaer af Huset end en Skygge,
Hvor Marie vilde bo og bygge.
Hør du mig, du gamle Klostermur,
Fromme Værk i jammerfulde Dage!
Bag dig Kirken var et Fangebur,
Derfor ei jeg kalder dig tilbage,
Dog ei heller er jeg daarlig nok,
62Til mit Raab med deres Skrig at blande,
Som i Søvn og Blindhed dig forbande.
Det begriber ei den dorske Flok,
At mod Øxer og mod hvasse Sværde
Du om Kirken var et dygtigt Gærde,
Saa den stod, til Herrens Time kom,
Til den Time, da hans Helligdom
Ved hans Tienere saa nogenlunde
Atter feies og udrenses kunde.
Sandt det er, den stander nu hel reen
Uden Billeder og Dødningbeen,
Men for Levende saavelsom Døde
Daglig staaer den mere tom og øde.
Seer I Vandet paa de grønne Vægge!
Seer I, hvor de gamle Mure sprække!
Daglig Kirken hælder til sit Fald,
Renses ei, men *reises* nu den skal,
Mene I, at bag det høie Gærde
Mere Nød der var for den paa Færde?

5 Hvad er dette vel for Sprinkelværker?
Hvad vil disse Blomsterbede her?
Ak, nu først jeg eders Attraa mærker,
Gamle Kirke tykdes jer for nær,
Derfor mende I, det var det bedste,

Jer mod den med Jernet at befæste.
63For at dæmpe Frygten i jert Sind
Lod I Stakler jer det bilde ind,
Hvad i Angesten I ønsked meer end gerne,
At ei Sjælen ud af raaden Hjerne
Fare skulde; men I vidste nok,
At dernede kun maa lugte ilde,
Derfor Stanken med en Rosenstok
Og med Tusindfryd I vil formilde.

6 Hvad er det? der ligger jo en Steen,
Flad og ristet paa sin Gammeldags!
Han, som eier disse trætte Been,
Har nok været af et andet Slags;
Længe har den ikke ligget der.
Mon jeg kan i Skumringen mig stave,
Til den Gæves Navn, som lod sig her
Paa den gamle kristen Viis begrave?
Diderik – min Gud! saa er det dig!
Gamle Blicher! saa er her dit Lig?
Nu jeg mindes det: paa Klerkemøde
Med din gamle Kristendom du døde.

7 Ak! saamangt bortsovet Minde
Monne nu i Hu mig rinde,
Gamle Ven! du er hos Gud,
Hvem du tjende tro heneden;
64Men hvordan mon det seer ud,
Hvor du byggede forleden?
Snart skal Gunslev Kirke staa
For mig, som i gamle Dage.
Sært i Verden det mon gaa!
Naar jeg tænker mig tilbage,
Kun lidt mer end tvende Aar,
Hvergang jeg den Kirke skued,
Kirken med sin Præstegaard,
Hjertet banked, Øiet lued.
Nu jeg skal for Øie faae
Samme Syn fra samme Have,
Og nu skal den Kirke staa,
Som en anden mellem Grave,
Ingen Længsel er i Sind,
Ingen Rødme er paa Kind,
Ingen Lyst til did at flyve.

8 Stærkt det mig paa Sinde falder
Tykkes ubevidst og sært,
Hvorfor i den unge Alder
Dette Sted var mig saa kært.
Var det dig, hensovne Ven,
Ene, som mig drog derhen?
Svar mig, Hjerte, du maa dømme;
Ak, men du i tunge Drømme
65Har vel dine Længsler glemt,
Eller og saavel dem gemt
At du end dem ei kan finde.
Kære halvforglemte Minde!
Vil du vaagne nu igen?
Hvorfor mon saa sødt jeg bæver?
Dunkle Skikkelse! hvi svæver
Saa du frem? hvi flygter du?
Hvor i Verden mon du færdes nu?
Mon jeg mer dig skal livagtig skue
Mens vi færdes under Himlens Bue?

9 Da mig Verdens Strøm henrev
Hjertet til en Staadder blev,

Meget Gud mig gav tilbage,
Der han gav mig Jesu Tro,
Kan maaske og Fremtids Dage
Give Hjertet Fryd og Ro?

- 10 Dog, jeg sværmer som en Daare,
Hjertet gøres mig saa blødt,
Her ei hjælper Suk og Taare,
Lad det Døde være dødt.
Mellem Kæmper, som en Kæmpe
Jeg med Gud vil vandre frem,
66Hovedbrud skal Længslen dæmpe,
Til engang jeg kommer hjem.

Gunslev Have.

- 1 Underligt det sig mon føie,
Heel uventet staar jeg her,
Rundtomkring mig staa for Øie
Kendte Skikkelser saa nær;
Alt vil gamle Minder vække,
Samme Lund og samme Hække,
Samme Torne for mig staa,
Samme Roser hos mig gaa.
Har de Aar jeg lagt tilbage?
Var jeg udi Verdens Strøm?
Eller gik kun nogle Dage?
Var det Hele kun en Drøm?
Der er Stuen, mon derinde
Ogsaa Provsten jeg kan finde?
Jeg jo veed det, han er død.
Vaagen var jeg, nu jeg drømmer,
Og at vaagne bedst sig sømmer,
Skøndt min Drøm er saare sød.
Dog, til Drøm kan Ingen regne,
67At de Roser hos mig gaa.
Ingen tør jeg mig tilegne;
Venlig dog jeg stirre maa
Paa dem alle som Veninder.

- 2 Var i denne Kreds jeg blevet,
Gladere jeg havde levet,
Derfor dog jeg klager ei;
Mindre tabde jeg end vandt,
Thi min Gud igen jeg fandt
Paa den tornefulde Vei.
Bort fra Roser mellem Tjørne
End jeg styre maa min Gang,
Mellem Valens sultne Ørne
Glemme Nattergalesang.

Vordingborg.

Bag Gravene hist og de nedbrudte Mure
Der klingede fordem Basuner og Lure,
Der kneisede Borgen saa høit under Sky
Og sendte saa vidt over Lande sit Ry,
Naar Vikinger finge dens Taarne at skue
Begyndte de saare i Hugen at grue,

Og Snekken sig bøied fra Valdemars Borg.
68Nu stander kun Taarnet saa ene, saa øde,
En frygtelig Bautasten over de Døde;
Berøvet din Slægt og din Høieloftssal:
Med Undergang truer du Dværgeren i Dal,
Men spar ham, thi Hovedet ikke du rammer,
Som voved med Nødde, med Øxe og Hammer
At øde den gamle Kong Valdemars Borg.
Hist Græsset opvoxer i snorlige Rade,
Der voxde og rørde sig Kæmper i Plade,
Hvor Valdemar lystede evig at bo
Der Nelder i Høieloftssalene gro,
Hvor Fyrster for Dannemarks Konning indstædtes,
Hvor Dannemark skjalv og hvor Dannemark glædtes –
Der tykkes nu Drøv af umælende Ko.
Vanartede Afkom! fordærvede Æt!
Naar vil du standse ugudelig Vold
Paa den herlige Old?
Mener du vel, du kan Hæderen stjæle,
Naar du omstyrter de Vidner som mæle
Høit om den hengangne, daadfulde Tid?
Tie da vel hine mægtige Blokke
Som i din Kraft du ei mægter at rokke?
Tier vel Borgens den kneisende Bakke
Om du end Stenene kunde ophakke?
Naar du beplanter Kong Valdemars Hald
69Rundt med Kartoffler og Kaal!
Har da ei Sagaen Tunge og Maal?
Tunge tilvisse den har, og den skal
Mæle om dem som har Daaden bedrevet,
Mæle om dem, som har Værket nedrevet,
Den skal beskæmme, og den skal berømme,
Alt skal den prøve og veie og dømme,
Gruer du ikke for Sagaens Dom?
Vanartede Slægt!
Fædrenes Borge fræk du nedbryder,
Fræk du og spotter med Fædrenes Dyder,
Med deres Dyder og med deres Tro;
Derfor du mener, har Slægterne levet,
Derfor, du mener, er Daaden bedrevet–
For at du Bugen kan mæske i Ro.
Tag dig i Agt!
Det er med Ro som med Livet,
Ei den til Nogen blev givet,
Som den opsøgde paa Jord.
Tro mine Ord!
Vil du dig ikke forandre,
Lærer du ikke at vandre
Ydmyg i Fædrenes Spor,
Ei selv i Grav skal du finde
Roen, din kære Veninde.
Saga skal mane dig op,
70Stille dit Aadsel til Skue!
Aadsel af mæskede Krop,
Slægter skal se det og grue.
Beenraden din skal forfærde,
Unge og gamle paa Jord,
Af den skal bygges et Gærde!
Gærdet om Kirken i Nord.